

ALCANAR ■ AL JACIMENT DE SANT JAUME

Un sistema defensiu excepcional

L'assentament arqueològic de l'edat del ferro disposa d'una fortificació sense precedents a la zona

PER J. J. BUJ

Els pobladors de Sant Jaume - Mas d'en Serrà van provar dos sistemes defensius per a protegir-se, fa 2.600 anys. En el primer cas, es van dotar amb uns murs avançats per defensar la porta d'entrada. Aquest primitiu sistema no va acabar de convèncer els habitants i van decidir optar per tornar a fortificar la porta d'accés, de manera que hi hagués una doble entrada en forma d'essa.

Així, en cas que un possible invasor superés la porta exterior, es quedaria atrapat entre la porta interior i el mur de protecció, els defensors podrien atacar-lo des de tres flancs diferents, mentre que l'única escapatòria per a l'enemic seria intentar retirar-se per on havia entrat.

Les dues maneres de salvar el lloc són d'origen oriental i no s'ha trobat una defensa semblant en cap altre indret de la Mediterrània occidental en aquesta època. Malgrat tot, aquest innovador sistema no va ser suficient per evitar un gran incendi provocat, amb gran

violència, i que va destruir totalment el jaciment, segons les evidències que han descobert l'equip d'arqueòlegs que du a terme les excavacions, encapçalat per David Garcia i Isabel Moreno.

Contacte amb els fenicis

Garcia indica que aquest sistema defensiu que acaben de trobar en la campanya arqueològica que desenvolupen aquest estiu seria fruit del contacte entre els indígenes del lloc i els comerciants fenicis.

Malgrat aquest intercanvi i la quantitat de ceràmica recuperada, els arqueòlegs no gosen assegurar que Sant Jaume fos una colònia fenícia i s'estimen més pensar en la hipòtesi que fou una gran residència d'un cabdill local que va fortificar-la com a símbol del seu poder.

«Només hem trobat fins ara un 30% de material fenici i la manera de construir és indígena», manifesta David Garcia. «A més, no hi ha cap colònia fenícia d'aquesta etapa a Catalunya», afegeix Moreno. «Tot i això, no ho descartem

La campanya al jaciment canareu desperta l'interès d'estudiants i llicenciats universitaris. FOTO: J. J. BUJ

Imatge de les restes d'una àmfora descobertes. FOTO: J. J. BUJ

En els quinze anys d'investigacions, s'hi han trobat 50.000 fragments de ceràmica i el material aconseguit està dipositat al Centre d'Interpretació de la Cultura dels Ibers d'Alcanar, el Museu Comarcal del Montsià i el Museu Arqueològic de Catalunya. La feina de catalogació va a càrrec del Grup de Recerques en Arqueologia Protohistòrica de la Universitat de Barcelona.

Cada campanya al jaciment canareu desperta l'interès d'estudiants i llicenciats de les universitats d'arreu de l'Estat espanyol. La d'enguany començà el 3 d'agost i acaba el 3 de setembre, i s'ha dividit en dos torns de 17 persones a cadascun. El centenar de participants a la jornada de portes obertes d'ahir al migdia a Sant Jaume van poder apreciar les restes d'una antiga àmfora trobada en un dels àmbits que s'està consolidant.

com a segona opció, depèn del que trobem en les properes excavacions», conclou Garcia.

I és que encara queda pendent d'excavar entre un 60 i un 70%

del jaciment, que ja s'ha convertit en el més important pel que fa al nombre de peces de ceràmica de l'edat del ferro descobert a la Mediterrània peninsular.